

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาจริยธรรมของอาสาสมัครในหน่วยกู้ภัย: กรณีศึกษา มูลนิธิธรรมรักษ์มีมิตรัน จังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาหลักจริยธรรมในการทำงานของอาสาสมัครที่สะท้อนเกี่ยวกับปัญหาทางจริยธรรมในการทำงานของอาสาสมัคร และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวทางจริยธรรมของอาสาสมัครในหน่วยกู้ภัยมูลนิธิธรรมรักษ์มีมิตรัน โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยประกอบด้วย การเลือกผู้ให้ข้อมูลและสถานที่ศึกษา กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล และความน่าเชื่อถือของงานวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและสถานที่ศึกษา

ประชากร

จริยธรรมของอาสาสมัครในหน่วยกู้ภัย: กรณีศึกษา มูลนิธิธรรมรักษ์มีมิตรัน จังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยแบ่งผู้ให้สัมภาษณ์เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มประชากรที่เป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับมูลนิธิธรรมรักษ์มีมิตรันซึ่งเป็นผู้บริหาร จำนวน 4 คน และผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 7 คน และกลุ่มที่เป็นบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับมูลนิธิธรรมรักษ์มีมิตรัน จำนวน 8 คน รวมประชากรที่ศึกษาทั้งสิ้น จำนวน 19 คน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นเจ้าหน้าที่ระดับผู้บริหารของมูลนิธิธรรมรักษ์มีมิตรัน และผู้ปฏิบัติงานที่อยู่ในมูลนิธิธรรมรักษ์มีมิตรัน ซึ่งมีจำนวน 11 คน ดังต่อไปนี้

ผู้บริหาร ได้แก่

1. นายสมชาย พุทธนพ	ประธานมูลนิธิธรรมรักษ์มีมิตรัน
2. นายกิตติ พุทธนพ	ประธานหน่วยกู้ภัยมังกร(ผู้จัดการทั่วไปเลขาธิการมูลนิธิ)
3. นายกังวาน ชยธวัชชัย	เลขานุการ ส่วนงานบริหารอาสาสมัครกู้ภัยมังกร (มูลนิธิธรรมรักษ์มีมิตรัน)

4. พันโทบุญเสริม มณีอินทร์ รองประธานส่วนงานอาสาสมัครกู้ภัยมังกร
(มูลนิธิธรรมรักษามิตร)

ผู้ปฏิบัติงาน

1. นายเจริญ ศรีเมือง ฝ่ายปฏิบัติการพิเศษ ครูฝึกปฏิบัติการพิเศษ ครูฝึกกู้ภัย
ทางน้ำ ครูฝึกกู้ระเบิด ครูฝึกกระโดดร่ม
2. นายสิทธิภูมิ พรหมภู่ หัวหน้าฝ่ายกำลังพล กู้ภัยมังกร
(มูลนิธิธรรมรักษามิตร)
3. นายณภัทร ประชุมพันธ์ หัวหน้าฝ่ายยานยนต์ (มูลนิธิธรรมรักษามิตร)
4. นายมนตรี ไตรรักษ์ หัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการและการติดต่อสื่อสารศูนย์วิทยุ
(มูลนิธิธรรมรักษามิตร)
5. นายบัณฑิต ธรรมโชโต เจ้าหน้าที่ตรวจสอบอุบัติเหตุ
6. นายศรุตวรรษ เศรษฐกร คารานักแสดงอาสาสมัครกู้ภัยมังกร
(มูลนิธิธรรมรักษามิตร)
7. นายศุภโชค วิทย์พัฒนาพร อาสาสมัครกู้ภัยมังกร (มูลนิธิธรรมรักษามิตร)

กลุ่มที่ 2 เป็นบุคคลที่มีได้เกี่ยวข้องกับมูลนิธิธรรมรักษามิตร อาทิเช่น บุคลากรทาง
การแพทย์ เจ้าหน้าที่ตำรวจ สื่อมวลชน ประชาชนทั่วไป มีจำนวน 8 คน ดังนี้

1. นางธิวพร สายพรชัย เจ้าของสถานบันเทิงแกลเลซี่บางแสน
2. นางฉวีวรรณ พันธุ์อนุกุล ผู้จัดการธนาคารกรุงเทพ สาขาหนองมน ชลบุรี
3. นายสันติ จารุธีรสานต์ ผู้จัดการพัฒนาธุรกิจบริษัท แอล เอ็ม จี ประกันภัย จำกัด
สาขาชลบุรี
4. พันตำรวจโทสมชัย มงคลวงษ์ สารวัตรปกครองป้องกันสถานีตำรวจภูธรแสนสุข
5. ร้อยตำรวจโทพิพัฒน์ ว่องเจริญพิชผล รองสารวัตรจราจรสถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี
6. นายแพทย์ณัฐ จิรบันดาลสุข แพทย์ประจำบ้าน (ห้องฉุกเฉิน โรงพยาบาลชลบุรี)
7. นางสาวนุสรรา สุทธิสง่า พยาบาลวิชาชีพ ห้องฉุกเฉิน โรงพยาบาลชลบุรี
8. นางสาวศรีวรรณ เขียวลี อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนชลกันยานุกูล ชลบุรี

กระบวนการรวบรวมข้อมูล

การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล

เริ่มจากผู้วิจัยประสานขอความร่วมมือจาก หน่วยงานของผู้ให้สัมภาษณ์ดังกล่าวข้างต้น
โดยผู้วิจัยเข้าพบและแนะนำตัวเพื่อสร้างสัมพันธภาพเบื้องต้นและติดต่อขออนุญาตให้บุคลากร

ดังกล่าวเป็นผู้ให้ข้อมูล โดยแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย อธิบายการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก แจ้งการพิทักษ์สิทธิ์และการดำเนินการวิจัยให้ผู้ให้ข้อมูลทราบ เมื่อผู้ให้ข้อมูลยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ให้ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ตัดสินใจเลือก วัน เวลา และสถานที่ ที่สะดวกในการให้ข้อมูล

การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลจะขึ้นอยู่กับจำนวนข้อมูลที่สามารถตอบคำถามการวิจัยได้มาก และครอบคลุมเพียงพอทุกมิติที่ผู้วิจัยศึกษา (Rice & Ezzy, 1999, pp. 46-47) นั่นคือจะสิ้นสุดเมื่อข้อมูลมีความอิ่มตัว ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ มีความอิ่มตัวของข้อมูลเกิดขึ้นเมื่อมีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 19 ราย รายซึ่งประกอบด้วยบุคลากรที่เป็นผู้บริหารของมูลนิธิธรรมศาสตร์มีมติ จำนวน 4 คน และผู้ปฏิบัติงานของมูลนิธิธรรมศาสตร์มีมติ จำนวน 7 คน และกลุ่มที่เป็นบุคลากรที่มีได้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับมูลนิธิธรรมศาสตร์มีมติ จำนวน 8 คน รวมประชากรที่ศึกษาทั้งสิ้นจำนวน 19 คน ดังนี้

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย ผู้วิจัยเป็นเครื่องมือหลักในการวิจัย แนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก แนวทางการสังเกต แบบสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียดในการเตรียมเครื่องมือ ดังนี้

1. ผู้วิจัยเป็นเครื่องมือหลักในการศึกษาเชิงคุณภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

การเตรียมความรู้ด้านเนื้อหาวิชาการ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับ แนวคิดหลักจริยธรรมในการทำงาน ทักษะเกี่ยวกับปัญหาทางจริยธรรมในการทำงาน และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาทางจริยธรรมของอาสาสมัครในหน่วยกู้ภัยมูลนิธิธรรมศาสตร์มีมติ และการวิจัยเชิงคุณภาพ

การเตรียมความรู้ด้านระเบียบวิธีวิจัย โดยจากความรู้ที่เรียนมา และจากการอ่านตำราวารสาร คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้วิจัยที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้ สร้างทักษะเบื้องต้นและมีความเข้าใจระเบียบวิธีการวิจัยในงานวิจัยเชิงคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยได้ศึกษาเทคนิคการสัมภาษณ์ แบบเจาะลึก การสังเกต การจดบันทึกภาคสนามและการวิเคราะห์ข้อมูล จากตำรา วารสารและคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมกับการฝึกปฏิบัติ

2. แนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้วิจัยได้พัฒนาแนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเจาะลึกเกี่ยวกับหลักจริยธรรมในการทำงาน ทักษะเกี่ยวกับปัญหาทางจริยธรรมในการ

ทำงานของอาสาสมัครกู้ภัย และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาทางจริยธรรมของอาสาสมัครในหน่วยกู้ภัยมูลนิธิธรรมรักษ์มีนิรันดร์ ซึ่งคำนึงถึงความรู้สึกนึกคิด และความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล โดยมีแนวคำถามย่อยประกอบด้วย คำถามปลายเปิดเพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

3. แนวทางในการสังเกต สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสังเกตผู้ให้ข้อมูลในขณะสัมภาษณ์ เช่นลักษณะทั่วไปของข้อมูล รวมทั้งสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกต่าง ๆ สีนํ้า ทำทางการปฏิบัติตัวและสิ่งแวดล้อมตัวผู้ให้ข้อมูล เพื่อตรวจสอบความตรงกันของข้อมูล และสังเกตสถานการณ์ในขณะสัมภาษณ์ โดยจดบันทึกลงในแบบบันทึกภาคสนาม

4. แบบบันทึกการสัมภาษณ์ แบ่งเป็น ส่วน คือ

4.1 แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ชื่อ ตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน ประสบการณ์การทำงาน และข้อมูลการปฏิบัติงานของผู้ให้สัมภาษณ์

4.2 แบบบันทึก ประเด็นจริยธรรม ได้แก่

4.2.1 หลักจริยธรรมในการทำงานของอาสาสมัครในหน่วยกู้ภัย

4.2.2 ทศนะเกี่ยวกับปัญหาทางจริยธรรมในการทำงานของอาสาสมัครในหน่วยกู้ภัย

4.2.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาทางจริยธรรมของอาสาสมัครในหน่วยกู้ภัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยแนะนำตัวต่อผู้ให้ข้อมูลเพื่อสร้างสัมพันธภาพเบื้องต้นและติดต่อขออนุญาตให้ผู้ให้ข้อมูล โดยแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย อธิบายการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก

2. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ เป็นวิธีที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพที่ต้องการข้อมูลที่ละเอียดลึกซึ้งและข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่ยังไม่มีผู้รวบรวมมาก่อน (สุภางค์ จันทวานิช, 2539, หน้า 176) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกมีวัตถุประสงค์เพื่อ ใช้เปิดเผยข้อมูลที่สลับซับซ้อนและเข้าถึงความเป็นธรรมชาติของการให้ความหมายและการตีความโดยใช้ประเด็นคำถามตามแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแนวทางในการชักนำให้ผู้ให้ข้อมูล เล่าความคิดเห็น ความรู้สึก และประสบการณ์ของตัวเองอย่างละเอียดลึกซึ้ง ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยปล่อยให้บรรยากาศการสัมภาษณ์เป็นไปอย่าง

ธรรมชาติและเคารพในคำบอกเล่าของผู้ให้ข้อมูล สำหรับการตั้งคำถามผู้วิจัยใช้ทักษะของการนำแบบการนำทางอ้อม (Indirect Leading) ด้วยการถามจากเรื่องกว้าง ๆ ไปสู่เรื่องที่เฉพาะ (มาโนช หล่อตระกูล, 2538, หน้า 37-43) ผู้วิจัยถามเรื่องทั่ว ๆ ไปของข้อมูลส่วนบุคคล ตามแนวทางการสัมภาษณ์ จากนั้นเริ่มใช้คำถามที่แคบเข้า เพื่อถามเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการเจาะลึกข้อมูล หรือใช้คำถามที่นำไปสู่ประเด็นที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ แต่ต้องเป็นคำถามที่ฟังแล้วเข้าใจง่าย

ในระหว่างการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยแสดงให้เห็นให้ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ว่าผู้วิจัยใส่ใจ สนใจฟังสิ่งที่บอกเล่าด้วยการด้วยการมองประสานสายตา ช่วยให้ผู้ให้ข้อมูลมีกำลังใจพูดอย่างเต็มที่ ไม่วิพากษ์วิจารณ์ ไม่ขัดจังหวะ ไม่เปลี่ยนเรื่องสนทนาและดวนสรุปข้อมูล แต่เปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลได้พูดจนกว่าจะจบ ในกรณีผู้ให้ข้อมูลได้ใช้ความคิดสักครู่ แต่ผู้ให้ข้อมูลยังเฝียบอยู่ที่กระตุ้นให้พูดต่อไป โดยการกล่าวซ้ำข้อความหรือคำสำคัญที่ผู้ให้ข้อมูลพูดออกมาก่อนแล้ว นอกจากนั้นยังมีการใช้เทคนิคการถามคำถามซ้ำคำถามเดิม หรือปรับคำถามใหม่ให้เข้าใจมากขึ้น

การยุติการสัมภาษณ์ ในขณะการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้เทคนิคการทบทวนความ เพื่อประเมินความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้ให้ข้อมูลและผู้วิจัย และเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเป็นระยะ เมื่อผู้วิจัยหมดคำถามที่จะสัมภาษณ์ ก็มีการสรุปประเด็นการสัมภาษณ์ในครั้งนั้นๆ ให้ผู้ให้ข้อมูลฟังอีกครั้ง เพื่อช่วยยืนยันข้อมูลที่ได้ว่ามีความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลและกล่าวคำขอบคุณ

3. การสังเกต (Observation) ผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ดังนี้

การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non - participant Observation) เป็นวิธีที่ผู้วิจัยใช้ร่วมกับการสัมภาษณ์เจาะลึก โดยผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรม สีน้าท่าทาง พฤติกรรมการแสดงออกขณะผู้ให้ข้อมูลบอกเล่าประสบการณ์ แล้วนำข้อมูลจากการสังเกตมาสนับสนุนคำบอกเล่าของผู้ให้ข้อมูลเพื่อให้มีความชัดเจนมากขึ้น และเพื่อช่วยให้เกิดความน่าเชื่อถือในงานวิจัยมากขึ้น หลังจากนั้นทำการจดบันทึกภาคสนาม (Field Note) ซึ่งเป็นการบันทึกรับรู้ข้อมูล ที่ได้จากการสังเกต โดยอธิบายเรื่องราวประสบการณ์ และสิ่งที่ผู้วิจัยสังเกตจากกิริยาท่าทางของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นการรับรู้และตีความเหตุการณ์ขณะนั้น (Rice & Ezzy, 1999, p. 163) โดยบันทึกภายหลังการสัมภาษณ์ทันทีเพื่อป้องกันการลืม

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำการสืบค้นรายละเอียดของปรากฏการณ์ต่าง ด้วยหลาย ๆ วิธี คือการสัมภาษณ์เจาะลึก การสังเกตและวิเคราะห์ โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยเสนอขอผ่านคณะกรรมการการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัย

บูรพา

2. ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวและขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อชี้แจงรายละเอียดของวัตถุประสงค์ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย ในการขอความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการวิจัย เสนอต่อหน่วยงานของผู้ให้สัมภาษณ์ ต่อไปนี้

2.1 มูลนิธิธรรมรักษ์มีนิรัตน์

2.2 สถาบันเทิงแกแลคซี่บางแสน

2.3 ธนาคารกรุงเทพ สาขาหนองมน ชลบุรี

2.4 บริษัท แอล เอ็ม จี ประกันภัย จำกัด สาขาชลบุรี

2.5 สถานีตำรวจภูธรแสนสุข

2.6 สถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี

2.7 โรงพยาบาลชลบุรี

3. ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลจากหน่วยงานดังกล่าวแล้ว จำนวน 19 คน โดยเมื่อผู้ให้ข้อมูลยินยอมเข้าร่วมการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยคำนึงถึงจรรยาบรรณของนักวิจัย และการพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูล

4. ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลพื้นฐานซึ่งสังกัดหน่วยงานต่างๆที่เป็นผู้ให้ข้อมูล

5. ผู้วิจัยพบผู้ให้ข้อมูลแนะนำตัว บอกวัตถุประสงค์การวิจัย และให้เซ็นชื่อในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย หลังจากนั้นตกลงนัดหมายสถานที่ และเวลาในการสัมภาษณ์ ตามความสะดวกของผู้ให้ข้อมูล ในขณะที่สัมภาษณ์ผู้วิจัยแสดงความตั้งใจ สนใจที่จะรับรู้ ความรู้สึก การแสดงความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลด้วยความจริงใจ ให้ความสำคัญ ให้เกียรติผู้ให้ข้อมูลได้อย่างเป็นธรรมชาติ ห่วงคำพูด สีหน้า แววตา กิริยา การสัมผัส และการแสดงออกอื่น ๆ ทางบุคลิกภาพ เช่นพยักหน้า รับฟังเป็นระยะ ซึ่งช่วยให้ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกพอใจ และเต็มใจที่ได้พูดคุยกับผู้วิจัย

6. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์ที่ได้เตรียมมา และวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูล จนกระทั่งสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลครบ 19 ราย ตามที่ได้กำหนดไว้ในกลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักจริยธรรมในการทำงาน ทักษะเกี่ยวกับปัญหาทางจริยธรรมในการทำงานของอาสาสมัครกู้ภัย และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ไข ปัญหาทางจริยธรรมของอาสาสมัครในหน่วยกู้ภัยมูลนิธิธรรมรักษ์มีนิรัตน์

การพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูล

การพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูล เมื่อผู้ให้ข้อมูลเกิดความไว้วางใจและยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย ผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูลตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการเก็บข้อมูล จนกระทั่งนำเสนอผลการวิจัย โดยผู้วิจัยแนะนำตัวตามข้อความในใบพิทักษ์สิทธิ์ ให้คำอธิบายถึงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างไม่ปิดบัง บอกข้อมูลถึงลักษณะการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ขออนุญาตในการจดบันทึก ควรให้เวลาในการคิดและการถามคำถามต่าง ๆ ก่อนที่จะตัดสินใจเข้าร่วมวิจัย แจ้งให้ทราบว่าผลของการตัดสินใจของผู้ให้ข้อมูลจะไม่ส่งผลกระทบต่อ การปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบของผู้ให้ข้อมูล

กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลควบคู่ไปกับการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลรายบุคคล และภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วนแล้วผู้วิจัยวิเคราะห์ โดยเลือกวิธีใช้ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยนำกระบวนการคิดวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งมีองค์ประกอบหลัก 3 ประการ คือการจัดระเบียบข้อมูล (Data organizing) การแสดงข้อมูล (Data Display) และการหาข้อสรุป (Conclusion Interpretation and Verification) (Miles and Huberman, 1994) ซึ่งเป็นการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Induction) โดยบรรยาย เป็นเนื้อหาตามที่ปรากฏในข้อความ (Manifest Content Analysis) การพิจารณาเนื้อหาโดยผู้วิจัย ไม่มีอคติหรือความรู้สึกส่วนตัวเข้าไปพัวพัน (สุภางค์ จันทวานิช, 2539, หน้า 144-146) โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

1. รวบรวมผลของข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การจดบันทึกภาคสนาม การสัมภาษณ์ โดยแยกประเด็นบันทึกออกเป็นเรื่อง ๆ จัดหมวดหมู่ของข้อมูลในลักษณะเชิงบรรยาย แล้วนำข้อมูลมาตรวจสอบความครบถ้วน ถ้าข้อมูลใดขาดหายหรือยังไม่มี การจดบันทึก ก็จะมีการจดบันทึกเพิ่มเติม เพื่อให้สมบูรณ์ และรวบรวมประเด็นที่ขาดหายเพื่อเตรียมเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมต่อไป
2. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาอ่านทำความเข้าใจตามเนื้อหาทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับหลักจริยธรรมในการทำงาน ทศนะเกี่ยวกับปัญหาทางจริยธรรมในการทำงานของอาสาสมัครกัญญ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาทางจริยธรรมของอาสาสมัครในหน่วยกัญญมูลนิธิธรรมรักษ์มีมติ
3. คัดเลือกคำหรือประโยคที่เกี่ยวข้องกับหลักจริยธรรมในการทำงาน ทศนะเกี่ยวกับปัญหาทางจริยธรรมในการทำงานของอาสาสมัครกัญญ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ไข ปัญหาทางจริยธรรมของอาสาสมัครในหน่วยกัญญมูลนิธิธรรมรักษ์มีมติ ให้ได้มากที่สุด

4. คัดเลือกคำหรือประโยคที่แสดงถึงหลักจริยธรรมในการทำงาน ที่ส่นเกี่ยวกับปัญหาทางจริยธรรมในการทำงานของอาสาสมัครกู้ภัย และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาทางจริยธรรมของอาสาสมัครในหน่วยกู้ภัยมูลนิธิธรรมรศมีมณิรัตน์ ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

5. ผู้วิจัยดำเนินการซ้ำตามข้อ 1-4 สำหรับข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลคนต่อไป แล้วนำมาจัดกลุ่มประเด็นต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา โดยถ้าประเด็นในเรื่องเดียวกันก็จะรวบรวมไว้ด้วยกัน โดยยังไม่พิจารณาว่าประเด็นใดเป็นประเด็นหลัก และประเด็นใดเป็นประเด็นย่อยในขั้นตอนนี้

6. เมื่อได้ประเด็นต่าง ๆ จำนวนมาก และไม่มีประเด็นใหม่ ๆ เกิดขึ้น (ข้อมูลอิ่มตัว) ผู้วิจัยจึงหยุดสัมภาษณ์ แล้วนำข้อมูลทุกรายมารวมกัน

7. ผู้วิจัยลดทอนข้อมูล โดยการพิจารณาการจัดหมวดหมู่ให้กับประเด็นเหล่านั้นว่า ข้อความใดควรเป็นประเด็นหลัก และข้อความใดควรเป็นประเด็นย่อยที่อยู่ภายใต้ประเด็นหลัก เพื่อหาข้อสรุปตามความเป็นจริงที่ปรากฏ และครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การศึกษาค้างนี้

8. ผู้วิจัยนำข้อสรุปที่ได้เขียนในลักษณะเชิงบรรยายปรากฏการณ์ทั้งหมด เพื่อสรุปเป็นแนวคิดเกี่ยวกับหลักจริยธรรมในการทำงาน ที่ส่นเกี่ยวกับปัญหาทางจริยธรรมในการทำงานของอาสาสมัครกู้ภัย และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาทางจริยธรรมของอาสาสมัครในหน่วยกู้ภัยมูลนิธิธรรมรศมีมณิรัตน์ ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

ความน่าเชื่อถือของงานวิจัย

ผู้วิจัยคำนึงถึงการตรวจสอบความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลตลอดกระบวนการวิจัยจากแนวทางการสร้างความน่าเชื่อถือที่พัฒนามาจาก Lincon and Guba (1985, pp. 301-327) ประกอบด้วย

1. ความน่าเชื่อถือ (Credibility) เป็นการตรวจสอบความถูกต้อง ความจริงของสิ่งที่ค้นพบซึ่งจะเกิดความน่าเชื่อถือได้เมื่อสิ่งที่ค้นพบนั้นแสดงถึงความเป็นจริงที่บุคคลอธิบายหรือแปลความหมายตรงกับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง การสร้างความน่าเชื่อถือในการวิจัยครั้งนี้กระทำโดย

1.1 การเลือกผู้ให้ข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ให้ข้อมูล มีส่วนเกี่ยวข้องและมีประสบการณ์เกี่ยวกับจริยธรรมของอาสาสมัครในหน่วยกู้ภัย ซึ่งเป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับมูลนิธิธรรมรศมีมณิรัตน์ซึ่งเป็นผู้บริหาร จำนวน 4 คน และผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 7 คน และกลุ่มที่

เป็นบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับมูลนิธิธรรมศาสตร์มีมติรับ จำนวน 8 คน รวมประชากรที่ศึกษาทั้งสิ้น จำนวน 19 คน ดังนี้

1.2 การสร้างสัมพันธภาพกับผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยได้ประสานขอความร่วมมือจากผู้ให้ข้อมูลโดยมีหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลในการสัมภาษณ์บุคลากรในสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังที่กล่าวมาแล้ว โดยมีการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ทำให้เกิดความคุ้นเคยไว้วางใจ ทำให้เกิดความเต็มใจในการให้ข้อมูล ทำให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ

1.3 การตรวจสอบความตรงของข้อมูล ผู้วิจัยมีการตรวจสอบ ดังนี้

1.3.1 มีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการที่แตกต่าง (Method Triangulation) คือ การสัมภาษณ์ การสังเกต และการวิเคราะห์จากการบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เช่น การตรวจสอบสิ่งที่สังเกตได้ และการบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ว่าตรงกันหรือไม่ เป็นต้น

1.3.2 ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ คือผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ผลร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในประเด็นที่ผู้วิจัยศึกษา และมีความรู้ความชำนาญด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ

2. การนำข้อมูลไปใช้ (Transferability) ผู้วิจัยคำนึงถึงการนำไปใช้ได้ของข้อค้นพบจากการวิจัยในบริบทที่นอกเหนือจากบริบทที่ผู้วิจัยศึกษา หรือสถานที่อื่นภายใต้บริบท เงื่อนไขที่มีลักษณะคล้าย ๆ กัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ ลักษณะจรรยาบรรณในการทำงาน ทักษะเกี่ยวกับปัญหาทางจริยธรรม และแนวทางแก้ไขปัญหาทางจริยธรรมของอาสาสมัครของอาสาสมัครกู้ภัย เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการป้องกันปัญหาทางจริยธรรมของผู้ที่อยู่ในบริบทที่คล้ายคลึงกัน

3. ความคงที่ (Dependability) เกณฑ์การประเมินความคงเส้นคงวาของการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเขียนบันทึกข้อมูลที่ศึกษาไว้อย่างเป็นระเบียบเพียงพอให้สามารถตรวจสอบได้ และเขียนบรรยายขั้นตอนการสัมภาษณ์ไว้ชัดเจนและการดำเนินการสืบสวนข้อมูลอยู่ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษาตลอดทุกขั้นตอนซึ่งแสดงว่าผลการศึกษาคงเส้นคงวา

4. ความสามารถในการยืนยัน (Conformability) เป็นการวัดความเป็นกลางหรือการไม่ลำเอียง ซึ่งการยืนยันความเป็นจริงจะเกิดขึ้นได้เมื่อ การวิจัยต้องมีขั้นตอนของความน่าเชื่อถือ การคำนึงถึงการนำไปใช้ และความคงที่ โดยผู้วิจัยได้มีการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ ตลอดการดำเนินการวิจัย เช่น การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง การสังเกตผู้ให้ข้อมูลขณะสัมภาษณ์ การบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์เนื้อหา โดยสามารถอ้างอิงแหล่งข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องซ้ำได้ตลอดเวลา นอกจากนั้นข้อค้นพบที่ได้ต้องมีข้อมูลสนับสนุนทั้งสิ้น